

Готра В.,
д.е.н., проф.
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
м. Ужгород, Україна

Ніфатова О.
д.е.н., доцент.,
Київський національний університет
технологій і дизайну,
м. Київ, Україна

Теличко Т., аспірантка
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
м. Ужгород, Україна

НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

У період здійснення ринкових реформ в Україні в силу об'єктивних причин (інфляційні процеси, недосконалість кредитно-грошової системи та ін.) діяльність держави повинна бути спрямована на всебічне заохочення впровадження та поширення інновацій. Як свідчить світовий досвід, чим більше країна відстає у своєму розвитку, тим значнішою є роль державних органів управління у створенні інфраструктури, мобілізації ресурсів, виявленні пріоритетів господарського розвитку, досягненні пропорцій і взаємозв'язків у національній економіці.

Забезпечення інноваційного шляху розвитку України багато в чому визначається наявністю ефективно функціонуючих інноваційних систем, які забезпечують оптимальні умови для розгортання інноваційних процесів у регіонах. Ефективність інноваційної діяльності в регіоні залежить від сформованої системи механізмів його інноваційного розвитку, які представляють собою взаємозв'язок організаційного, економічного та фінансового механізму, що в цілому визначає ефективну регіональну стратегію інноваційного розвитку й забезпечує адаптацію інновацій до ринкових умов [2,с.11]. Можна стверджувати, що механізм інноваційного розвитку регіону включає в себе організаційні, економічні та фінансові підходи, методи та принципи формування регіональної інноваційної політики та стратегії, які забезпечують зростання конкурентоспроможності, рівня соціально-економічного розвитку та якості життя населення регіону.

Занадто повільно йде переорієнтація виробничого потенціалу на новітні технології з метою подолання технологічного відставання від світових лідерів.

Це відставання суттєво збільшилося за останнє десятиліття. На жаль, пріоритет державної фінансової підтримки насправді надається галузям первинної переробки сировини. Для більшості існуючих виробництв використання інновацій ще не стало головним фактором розвитку. Це має цілу низку причин, головними з яких є брак вільних обігових коштів для модернізації виробництва та недостатньо ефективна державна політика у галузі підтримки інновацій [4,с.27]. Інфраструктура інноваційного розвитку в Україні перебуває у початковому етапі. В ній представлені лише окремі типи інноваційних структур, зокрема технопарки, бізнес-інкубатори, спеціальні економічні зони. Причому діяльність лише незначної їх частини відповідає завданням, які мають вирішуватися ними, виходячи зі світового досвіду організації діяльності різних типів інноваційних структур.

Серед бар'єрів, які стримують розвиток інноваційних структур, особливого значення набуває не відпрацьованість механізму державного регулювання цього процесу, необґрунтована централізація прийняття рішення про створення нових структур на вищому рівні влади. Останнє можна пояснити відсутністю адекватного уявлення в органах державного управління про роль, можливості та функціональні особливості різних типів інноваційних структур, а також зміст відповідальності кожних з існуючих органів державного управління [5,с.134].

Сучасна глобальна економіка формує виклики, спроможність реагування на які фактично визначатиме для регіонів України перспективи паритетної інтеграції у світове господарство та реалізації стратегічних національних інтересів у процесі поглиблення економічного співробітництва з ЄС та іншими суб'єктами світового господарства.

Найбільш критичними зовнішніми загрозами з точки зору потреб структурної модернізації та адаптації регіональних економічних систем є: загострення глобальної конкурентної боротьби за інноваційні й інтелектуальні ресурси для створення регіональних конкурентних переваг; ймовірність закріплення низько-технологічного характеру економіки більшості регіонів України та погіршення умов участі в процесах міжнародного поділу праці; вичерпання поточних конкурентних переваг галузями економіки України, орієнтованими на зовнішній попит, внаслідок подорожчання імпортованих енергоресурсів; відсутність ефективних механізмів перерозподілу капіталу від традиційних до науково-технологічних секторів економіки; недостатній рівень використання інноваційного потенціалу як головного чинника адаптаційних можливостей регіональної економіки та зміцнення регіональної конкурентоспроможності[2,с.42].

Формування інноваційно-орієнтованої економіки потребує також специфічних підходів до визначення і реалізації державної політики, які

відрізняються від традиційної економіки. Ці особливості в узагальненому вигляді зводяться до наступного: - створення умов для розвитку приватного інвестування, економії ресурсів і коштів, зростання виробництва на інноваційній основі; - вдосконалення системи оподаткування шляхом поступового зменшення податкових ставок на накопичення й інвестиції та збільшення на споживання; розширення її стимулюючої ролі для інноваційного розвитку економіки; - створення сучасної інфраструктури інноваційної сфери, забезпечення державної відповідальності за підготовку кадрів для потреб інноваційної економіки; - ефективна структурна перебудова економіки за рахунок збільшення частки високотехнологічних галузей як наслідку інноваційних процесів [3,с.5].

Принципово важливим висновком із наведеного аналізу є підтвердження системного характеру механізмів державної інноваційної політики. Системи продукування нових знань, освіти та підвищення кваліфікації, комерціалізації наукових результатів і широкого використання їх у виробничому процесі є невід'ємними ланками єдиного комплексного процесу.

Отже, державна інноваційна політика, управління та регулювання інноваційного розвитку не можуть бути реалізовані лише за рахунок підтримки чи стимулювання будь-якої з її ланок окремо від інших. Так само, як неможливо досягти вагомих результатів у реалізації такої політики зусиллями лише однієї з ланок державного управління, без мобілізації зусиль всієї системи органів законодавчої і виконавчої влади країни. Досягненню цієї мети мають слугувати і всі дії державної влади, в тому числі здійснення політичних реформ. І навіть у такому випадку подібна політика може виявитися безперспективною, якщо будуть знехтувані проблеми формування відповідної громадської думки й інноваційної культури в суспільстві.

Список використаної літератури

1. Інноваційний шлях розвитку та економічного зростання: матеріали науково-практичної конференції ["Утвердження інноваційної моделі розвитку економіки України"]. – К.: НТТУ "КПІ", 2003. – С 38–56.
2. Боднарчук В.Д. Державне регулювання інноваційного розвитку регіону. – Автореферат дис. кан. наук державного управління 25.00.02–Академія муніципального управління. – Київ, 2011. – 22с.
3. Гончаренко М.Ф. Механізм регулювання інвестиційно-інноваційного розвитку регіона. – Автореферат дис. кан. екон. наук 08.00.05 – Чернігівський державний технологічний університет МОНМС України – Чернігов, 2011. – 17с.
4. Комеліна О.В. Науково-методологічні основи формування інноваційно-інвестиційного механізму соціально-економічного розвитку регіонів України. – Автореферат дис. доктора екон. наук 08.00.05 – Полтавський національний

технічний університет імені Юрія Кондратюка Міністерства освіти і науки України. – Полтава. – 2010. –43с.

5. Сухоруков А.І. Пріоритети інвестування національного технологічного розвитку / Сухоруков А.І. // Стратегічна Панорама. – 2003. – №1. – С. 131–139.